

Aika 04.02.2026 klo 17:00 -

Paikka Kaupunginhallituksen kokoushuone

KÄSITELTÄVÄT ASIAT

Asia	Otsikko	Sivu
1	Kokouksen järjestäytyminen	2
2	Viranhaltijoiden päätöspöytäkirjat (kuntalain 92 §)	3
3	Käyttösuunnitelma talousarviovuosi 2026 – Hyvinvointi- ja vapaa-aikavaliokunta	5
4	Liikuntapalveluja ja kunnossapitoa koskeva tuotantotapa-analyysi	7
5	Sivistyksen ja hyvinvoinnin toimialan hallinnoimien tilojen vuokrausperiaatteet 1.8.2026 alkaen	9
6	Kauniaisten kaupungin hyvinvointisuunnitelma 2026–2029, luonnos	15
7	Vastaus valtuustoaloitteeseen ruotsinkielisestä kotoutumisesta	20

Puheenjohtaja Ritva Häyrinen-Immonen

Pöytäkirja asetetaan
yleisesti nähtäville Kauniaisten kaupungin kotisivuilla 11.02.2026

Hyvinvointi- ja vapaa-
aikavaliokunta

04.02.2026

1

Kokouksen järjestäytyminen

HYVAV 04.02.2026

Valiokunta on päätösvaltainen, kun enemmän kuin puolet jäsenistä on läsnä.

Päätösehdotus:

Puheenjohtaja toteaa läsnä olevat sekä kokouksen lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

Valiokunta valitsee pöytäkirjantarkastajan.

Päätös:

Hyvinvointi- ja vapaa-
aikavaliokunta

04.02.2026

2

Viranhaltijoiden päätöspöytäkirjat (kuntalain 92 §)

HYVAV 04.02.2026

Valiokunta, sen puheenjohtaja tai toimialajohtaja voivat kuntalain 92 §:n ja hallintosäännön 25.1 §:n mukaan ottaa käsiteltäväkseen alaisensa viranhaltijan toimivaltaan siirrettyssä asiassa tehdyn päätöksen, jollei kaupunginhallitus, sen puheenjohtaja tai kaupunginjohtaja ole ilmoittanut asian ottamisesta kaupunginhallituksen käsiteltäväksi.

Kuntalain mukaan valiokunnan käsiteltäväksi ei kuitenkaan saa ottaa lain tai asetuksen mukaisia lupa-, ilmoitus-, valvonta tai toimitusmenettelyä koskevia asioita. Käsiteltäväksi ei myöskään saa ottaa kuntalain 51 §:ssä tarkoitettulle kuntien yhteiselle toimielimelle siirrettyjä asioita, jos asianomaiset kunnat niin sopivat.

Valiokunnalle on kuntalain 92 §:n mukaisesti lähetetty viranhaltijoiden päätöspöytäkirjoja edellisen kokouksen jälkeen tehdyistä päätöksistä. Päätösluettelo on esityslistan **oheismateriaalina** (ei julkaista). Puheenjohtajalle ja toimialajohtajalle viranhaltijapäätökset on toimitettu sähköisesti hallintosäännön 26.3 §:n määräyksen mukaisesti.

Asia on otettava ylemmän toimielimen käsiteltäväksi sen ajan kuluessa, jossa kuntalain 134 §:ssä tarkoitettu oikaisuvaatimus päätöksestä on tehtävä. Tämän varmistamiseksi valiokunnan jäsenten tulee ilmoittaa ennen kokousta valiokunnan puheenjohtajalle tai toimialajohtajalle päätökset, joihin harkitsevat otto-oikeuden käyttämistä ja mielellään myös ne päätökset, joista muutoin toivovat lisätietoja kokouksessa.

Valiokunnan puheenjohtajan ja toimialajohtajan on otto-oikeuskelpoisista päätöksistä hallintosäännön 26.3 §:n mukaisesti tiedon saatuaan otettava huomioon otto-oikeusaika ja valiokunnan kokousaikataulu.

Sivistys- ja hyvinvointitoimenjohtaja Mikael Flemmich:

Valiokunta

a) merkitsee tiedoksi oheismateriaalista ilmenevät päätökset,

b) päättää olla käyttämättä kuntalain 92 §:n mukaista otto-oikeuttaan niissä ottokelpoisissa päätöksissä, joissa kuntalain mukainen otto-oikeusaika ei ole kulunut umpeen ja

c) toteaa, että myöskään valiokunnan puheenjohtaja ja toimialajohtaja eivät ole ottaneet asioita valiokunnan käsiteltäviksi.

Hyvinvointi- ja vapaa-
aikavaliokunta

04.02.2026

Päätös:

Oheismateriaali:

EI JULKAISTA - Viranhaltijapäätösten päätösluettelo

Hyvinvointi- ja vapaa-
aikavaliokunta

04.02.2026

3

Käyttösuunnitelma talousarviovuosi 2026 – Hyvinvointi- ja vapaa-aikavaliokunta

HYVAV 04.02.2026

272/02.02.00.00/2025

Lisätiedot:

hyvinvointipäällikkö Laura Salomaa, puh. 040 194 8508

vapaa-aikapäällikkö Roger Renman, puh. 050 411 6382

controller Petri Mellanen, puh. 050 378 6711

etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 10.11.2025 Kauniaisten kaupungin talousarvion vuodelle 2026 (§ 60).

Kauniaisten kaupungin hallintosäännön (voimassa 28.12.2024 alkaen) II osan *Talous ja valvonta*, § 55 Talousarvion täytäntöönpano mukaan ohjeistetaan seuraavaa käyttösuunnitelmasta:

§ 55 Talousarvion täytäntöönpano

”Kaupunginhallitus ja valiokunnat hyväksyvät talousarvioon perustuvan käyttösuunnitelmansa. Kaupunginhallitus voi antaa toimialoille määrärahojen käyttöä ja talousarvion täytäntöönpanoa koskevia sitovia ohjeita. Kaupunginhallitus voi myös taloudellisen tilanteen niin vaatiessa antaa määrärahojen käyttöä, virkojen täyttämistä sekä työsuhteisen henkilöstön palkkaamista rajoittavia määräyksiä.”

Talousarviovuoden 2026 talousarviokirjan luvussa 1.8.3 ”Täytäntöönpano ja seuranta” ohjeistetaan käyttösuunnitelmasta seuraavasti:

”Toimielinten tulee tarkistaa talousarvion yhteydessä laatimansa käyttösuunnitelmat vastaamaan valtuuston hyväksymää talousarviota. Mahdolliset muutokset käyttösuunnitelmissa on annettava tiedoksi talouspalveluihin heti talousarviovuoden alussa. Käyttösuunnitelmat päivitetään tarvittaessa vuoden aikana.”

Hyvinvointi- ja vapaa-aikavaliokunta käsittelee hyvinvointityön tulosalueen ja vapaa-aikapalveluiden käyttösuunnitelmat.

Sivistyksen ja hyvinvoinnin toimialan hallinto- ja talouspalvelujen käyttösuunnitelma käsitellään kaikissa kolmessa sivistyksen- ja hyvinvoinnin toimialan valiokunnissa.

Käyttösuunnitelmat on laadittu yhteistyössä vastuuhenkilöiden kanssa (hyvinvointipäällikkö, vapaa-aikapäällikkö, kirjasto- ja kulttuuripalveluiden päällikkö, liikuntapäällikkö, nuorisopalveluiden vastaava).

Hyvinvointi- ja vapaa-
aikavaliokunta

04.02.2026

Liitteenä esitetään ehdotus käyttösuunnitelmaksi.

Sivistys- ja hyvinvointitoimenjohtaja Mikael Flemmich:

Hyvinvointi- ja vapaa-aikavaliokunta hyväksyy käyttösuunnitelman hyvinvointityön tulosalueen ja vapaa-aikapalveluiden osalta esityksen mukaisesti ja vahvistaa käyttösuunnitelman liitteen mukaisesti.

Hyvinvointi- ja vapaa-aikavaliokunta hyväksyy osaltaan käyttösuunnitelman sivistyksen ja hyvinvoinnin toimialan hallinto- ja talouspalvelujen osalta esityksen mukaisesti.

Päätös:

Liitteet:

Käyttösuunnitelma talousarviovuosi 2026, HYVAV

Jakelu:

Kaupunginhallitus

Hyvinvointi- ja vapaa-
aikavaliokunta

04.02.2026

4

Liikuntapalveluja ja kunnossapittoa koskeva tuotantotapa-analyysi

HYVAV 04.02.2026

525/00.01.01.00/2024

Lisätiedot:

liikuntapäällikkö Tero Kuivalainen, puh. 050 380 7687
kuntatekniikkapäällikkö, Anna Ahtila, puh. 050 544 6427
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Kaupunginhallitus päätti 28.10.2024 § 153 talouden tasapainottamiseksi ja prosessien kehittämiseksi käynnistää tuotantotapaselvityksiä eri toimialojen palveluista ja hallinnon toiminnoista. Tuotantotapaselvityksellä tarkoitetaan palvelun tai toiminnon erillistä sisäistä tai ulkopuolisen asiantuntijan toteuttamaa arviointia siitä, voidaanko kyseinen palvelu toteuttaa nykyistä tehokkaammin, tarkoituksenmukaisemmin tai erilaista tuotantotapaa hyödyntäen.

Yhdeksi selvityksen kohteeksi valikoitiin liikuntapalveluiden ja kunnossapitopalveluiden tuotantotapa. Selvityksen toteutti PTC Services Oy.

Selvityksessä arvioitiin toimialojen nykytilaa, kustannustasoa, henkilöstörakennetta, lakisääteisiä velvoitteita sekä vaihtoehtoisia tuotantotapoja. Arviointi sisälsi tausta-aineistojen analyysin, verrokkikuntien vertailun sekä henkilöstön ja johdon haastattelut.

Selvityksen keskeiset havainnot:

- Liikuntapalveluiden ja kunnossapitopalveluiden tehtävät vastaavat sisällöllisesti muiden kuntien rakenteita, mutta Kauniaisten palvelutaso on paikallisista olosuhteista johtuen keskimääräistä korkeampi.
- Henkilöstöä kuvaa vahva paikallistuntemus ja hiljainen tieto, jota pidetään merkittävänä laatutekijänä mutta myös riskinä henkilövaihdosten yhteydessä.
- Liikuntapalveluiden ja kunnossapitopalveluiden laajamittainen yhdistäminen ei ole tarkoituksenmukaista niiden erilaisen lainsäädäntöperustan, osaamisvaatimusten ja palvelutason vuoksi.
- Myöskään laajamittaiselle ulkoistamiselle ei katsota olevan edellytyksiä Kauniaisten palvelutason ja reagointivaatimusten vuoksi.
- Mekaaniset henkilöstövähennykset sisältäisivät merkittäviä riskejä lakisääteisten tehtävien toteutumiselle, turvallisuudelle ja varautumiselle.
- Liikuntapalveluiden digitaalisilla ratkaisuilla on vain rajallista tehostamispotentiaalia, koska palvelun ydintehtävä perustuu asiakaskohtaamiseen.

Hyvinvointi- ja vapaa-
aikavaliokunta

04.02.2026

Selvityksen mukaan liikuntapalveluiden näkökulmasta keskeisimmiksi vaihtoehtoisiksi tuotantotavoiksi tunnistettiin:

- uimavalvonnan kilpailuttaminen,
- uimahallin kassapalveluiden siirtäminen käyttöoikeussopimuksella ulkopuoliselle toimijalle,
- liikunta- ja kunnossapitopalveluiden yhteiset kalustoinvestoinnit ja niiden käytön optimointi.

Kunnossapidon sisäiset tuotantotapavaihtoehdot käsitellään erikseen yhdyskuntavaliokunnassa.

Sivistys- ja hyvinvointitoimenjohtaja Mikael Flemmich:

Hyvinvointi- ja vapaa-aikavaliokunta merkitsee tiedoksi liikunta- ja kunnossapitopalveluja koskevan tuotantotapaselvityksen ja siitä käydyn keskustelun sekä esittää, että kaupunginhallitus käsittelee asian ja määrittelee mahdolliset jatkotoimenpiteet.

Päätös:

Liitteet:

EI JULKAISTA - Tuotantotapa-analyysi

Jakelu:

Kaupunginhallitus

Hyvinvointi- ja vapaa-
aikavaliokunta

04.02.2026

5

Sivistyksen ja hyvinvoinnin toimialan hallinnoimien tilojen vuokrausperiaatteet 1.8.2026 alkaen

HYVAV 04.02.2026

642/02.05.00.00/2022

Lisätiedot:

hyvinvointipäällikkö Laura Salomaa, puh. 040 194 8508
vapaa-aikapäällikkö Roger Renman, puh. 050 411 6382
sivistys- ja hyvinvointitoimenjohtaja Mikael Flemmich, puh. 040 733 0264
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Tausta

Kauniaisten kaupungin hallintosäännön mukaan (kaupunginvaltuusto hyväksynyt 16.9.2024 § 38) valiokuntien yleiseksi toimivallaksi on säädetty, että se:

- hyväksyy hallinnassaan olevien tilojen sekä näihin kuuluvien laitteiden ja irtaimen omaisuuden vuokraamisen tai käyttöön luovuttamisen toiselle enintään yhdeksi (1) vuodeksi, lukuun ottamatta hyvinvointi- ja vapaa-aikavaliokunnan erityistoimivallassa määrättyä,
- päättää, mikäli se voimassa olevan lainsäädännön mukaan on mahdollista, toimialansa palveluista perittävistä maksuista, tuloajoista, vuokrista ja muista korvauksista lukuun ottamatta katujen kunnossa- ja puhtaanapitotaksaa, rakennusluvista ja -valvonnasta ja kaupungin asiakirjojen antamisesta perittäviä maksuja sekä hyvinvointi- ja vapaa-aikavaliokunnan erityiseen toimivaltaan kuuluvia maksuja.

Sivistys- ja hyvinvointitoimen hallinnoimien tilojen ensisijainen tarkoitus on palvella toimialan ydintoimintojen palvelutoimintaa (oma toiminta tai ulkoistettu toiminta) sekä kaupungin muiden toimialojen palvelutoimintaa. Sivistyksen ja hyvinvoinnin toimialan hallinnoimiin tiloihin on investoitu merkittävästi pääomaa. Toimialan tavoitteena on tarjota hallinnoimansa tilat olemassa olevien tilojen ja tulevien tilainvestointien osalta mahdollisimman tehokkaaseen ja laajaan käyttöön niiden tilojen osalta, jotka soveltuvat myös ydintoiminnan ulkopuoliseen toimintaan.

[Kaupunginvaltuuston 10.11.2025 § 60](#) hyväksymän talousarvion yhtenä strategisena tavoitetasona vuodelle 2026 sivistyksen ja hyvinvoinnin toimialan osalta on: *Sivistyksen ja hyvinvoinnin toimialojen tilojen vuokrausperiaatteet päivitetty 2026*. Vuokrausperiaatteet on viimeksi päivitetty vuonna 2023 [HYVA 5.6.2023 § 33](#).

Keskeiset muutokset

Keskeiset muutokset nyt päätöksentekoon tuotavissa vuokrausperiaatteissa liittyvät seuraaviin teemoihin:

- Vuorojen myöntämisen periaatteet
- Alkoholin käyttö toimialan hallinnoimissa tiloissa
- Hinnoittelun ulkopuolelle rajattavat tilat
- Tilojen maksuton käyttö

Vuorojen myöntämisen periaatteet

Sivistyksen ja hyvinvoinnin toimialan hallinnoimien tilojen vuokrausperiaatteita päivitetään siten, että tilojen käyttövuorot myönnetään jatkossa selkeiden, läpinäkyvien ja yhdenvertaisten etusijajärjestysten mukaisesti. Päivityksen tavoitteena on varmistaa tilojen tarkoituksenmukainen käyttö, tukea kaupungin strategisia tavoitteita sekä edistää lasten ja nuorten hyvinvointia, osallisuutta ja turvallisia toimintaympäristöjä.

Tilat varataan ensisijaisesti sivistyksen ja hyvinvoinnin toimialan sekä muun Kauniaisten kaupungin toiminnan omaan toimintaan, jotta kaupungin lakisääteiset ja strategiset tehtävät voidaan toteuttaa sujuvasti ja vaikuttavasti. Tämän jälkeen etusijalla ovat Kauniaisissa toimintaa järjestävät yhdistykset ja yhteisöt, erityisesti lapsille ja nuorille suunnattu yleishyödyllinen toiminta sekä muu toiminta, joka tukee kaupungin strategiaa, hyvinvointisuunnitelmaa, liikkumisen edistämistä ja ennaltaehkäisevää työtä. Kolmantena etusijajärjestyksessä ovat kauniaislaiset yritykset, muut yhteisöt sekä yksityishenkilöt.

Selkeät ja yhdenvertaiset vuokrausperiaatteet tukevat osaltaan sitä, että kaupungin tilojen käyttö kohdentuu ensisijaisesti toimintaan, jolla on laajaa hyvinvointivaikutusta ja joka edistää yhteisöllisyyttä. Erityisesti lapsille ja nuorille suunnatun toiminnan asettaminen etusijalle vahvistaa heidän mahdollisuuksiaan osallistua harrastuksiin ja vapaa-ajan toimintaan sekä kasvaa turvallisessa ja terveellisessä ympäristössä. Tämä on linjassa YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen kanssa, joka korostaa lapsen oikeutta osallisuuteen, vapaa-aikaan ja hyvinvointia tukevaan kasvu-ympäristöön.

Alkoholin käyttö toimialan hallinnoimissa tiloissa

Nykyisten vuokrausperiaatteiden mukaan alkoholin käyttö on sallittua myös tiloissa, jotka on ensisijaisesti suunnattu lasten ja nuorten käyttöön. Tätä pidetään ongelmallisena lasten ja nuorten hyvinvoinnin sekä ehkäisevän päihdetyön näkökulmasta. Vuokrausperiaatteita esitetään nyt päivitettäväksi siten, että tilojen käyttöä koskevat linjaukset tukevat johdonmukaisemmin kaupungin ehkäisevän päihdetyön tavoitteita ja lasten ja nuorten hyvinvointia.

Hyvinvointi- ja vapaa-aikavaliokunta vastaa toimi- elimenä kaupungin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä, sekä toimii lain edellyttämänä ehkäisevän päihdetyön toimi- elimenä. Tässä roolissa valiokunnan tehtävänä on arvioida kaupungin linjauksia ja toimintaperiaatteita siitä näkökulmasta, tukevatko ne päihteiden käytön ennaltaehkäisyä sekä lasten ja nuorten hyvinvoinnin ja turvallisten kasvu- ja toimintaympäristöjen edistämistä.

Vuokrausperiaatteiden osalta tämä tarkoittaa, että on vähintäänkin perustellusti kyseenalaista hyväksyä sellaisia tilojen käyttöä koskevia periaatteita, jotka mahdollistavat alkoholin käytön lapsille ja nuorille ensisijaisesti suunnatuissa tai heidän käytössään olevissa tiloissa. Tällaiset linjaukset eivät lähtökohtaisesti ole yhdenmukaisia ehkäisevän päihdetyön tavoitteiden kanssa, ja ne edellyttävät erityisen huolellista harkintaa suhteessa kaupungin hyvinvointia ja terveyttä edistäviin tavoitteisiin.

Kouluterveyskyselyn tulokset osoittavat, että Kauniaisissa lasten ja nuorten päihteidenkäyttö on useilla mittareilla yleisempää kuin monissa muissa kunnissa. Erityisesti alkoholin käytön aloittaminen varhaisessa iässä on tunnistettu merkittäväksi riskitekijäksi lasten ja nuorten hyvinvoinnille, terveydelle ja turvallisuudelle kehitykselle. Varhainen alkoholinkäyttö lisää tutkitusti riskiä päihteiden ongelmakäyttöön, mielenterveyden haasteisiin ja tapaturmiin myöhemmässä vaiheessa.

Päihteidenkäyttöön vaikuttavat yksilöllisten tekijöiden lisäksi ympäristö ja vallitsevat sosiaaliset normit. Alkoholin käytön salliva ilmapiiri, erityisesti tilanteissa ja tiloissa, jotka ovat ensisijaisesti tarkoitettu lapsille ja nuorille, voi normalisoida alkoholin käyttöä ja madaltaa kynnystä sen kokeilemiseen. Tällainen viesti on ristiriidassa ehkäisevän päihdetyön tavoitteiden kanssa ja voi heikentää ennaltaehkäisevän työn vaikuttavuutta.

Tilojen käyttöä koskevilla linjauksilla on siten merkitystä paitsi käytännön toiminnan, myös arvojen ja normien viestimisessä. Alkoholin käytön salliminen lasten ja nuorten käyttämissä tiloissa voi osaltaan vahvistaa alkoholin käytön hyväksyttävyyttä ja heikentää pyrkimyksiä ehkäistä varhaista päihteidenkäyttöä. Tästä syystä vuokraus- ja käyttöperiaatteiden tulee tukea johdonmukaisesti myös lasten ja nuorten hyvinvointia, turvallisia kasvuympäristöjä sekä kaupungin ehkäisevän päihdetyön tavoitteita.

Vuokrausperiaatteiden päivittämisessä lähtökohtana on, että tilojen käyttöä koskevat linjaukset tukevat kaupungin hyvinvointi- ja terveystavoitteita sekä ennaltaehkäisevän päihdetyön periaatteita. Samalla tunnistetaan, että alkoholin käytön salliminen rajatusti ja tarkoituksenmukaisesti tietyissä tiloissa voi edistää tilojen monipuolista käyttöä, lisätä ulosvuokrausta ja mahdollistaa erilaisia käyttötarkoituksia silloin, kun tämä ei ole ristiriidassa lasten ja nuorten hyvinvoinnin ja turvallisuuden kanssa.

Valiokunnan tehtävänä on varmistaa, että vuokrausperiaatteet ohjaavat tilojen käyttöä yhdenmukaisesti ja vastuullisesti siten, että ne edistävät turvallisia ja terveellisiä toimintaympäristöjä kaikille käyttäjäryhmille.

Kaupungin hallinnoimat, lapsille suunnatut tilat ovat osa kunnan kasvatustehtävää ja hyvinvointityötä. Niissä noudatetaan samoja periaatteita kuin muussa lasten toiminnassa: turvallinen, terveellinen ja päihteetön ympäristö.

Alkoholin käyttö ei ole näissä tiloissa soveliasta, vaikka tila vuokrataan ulkopuoliselle toimijalle, koska:

- tila mielletään lasten ja nuorten paikkana, jolloin aikuisten alkoholinkäyttö antaa ristiriitaisen roolimallin,
- päihteettömyys tukee kaupungin ehkäisevää päihdetyötä ja hyvinvointitavoitteita,
- päihteisiin liittyvät häiriöt, melu ja turvallisuusriskit eivät ole linjassa tilojen alkuperäisen käyttötarkoituksen kanssa.

Siksi tilojen vuokrausehtoihin sisällytetään päihteettömyyttä koskevat linjaukset koskien tiettyjä tiloja. Näitä ovat:

- Oppilaitokset ja päiväkodit
- Nuorisotalo
- Liikuntapaikoissa, kun kyseessä on lapsille tai nuorille suunnattu tapahtuma

Ehdotettu muutos tukee lasten oikeutta laadukkaaseen koulutukseen varmistamalla, että oppimisympäristöt säilyvät turvallisina, terveellisinä ja kasvatuksellista tehtävää tukevinä myös koulupäivän ulkopuolella. Perusopetus- ja lukiolainsäädäntö edellyttävät, että opetuksen järjestäjä huolehtii oppimisympäristön turvallisuudesta ja hyvinvoinnista, ja tämä koskee myös koulun tilojen iltakäyttöä. Rajoittamalla alkoholin käyttöä kouluissa, päiväkodeissa ja muissa lasten ja nuorten käyttämissä tiloissa vahvistetaan näiden tilojen ensisijaista opetuksellista ja kasvatuksellista luonnetta sekä ehkäistään häiriöitä, vahinkoja ja lasten altistumista päihteille.

Oppimisympäristöihin kuuluvat myös liikunta-, kulttuuri- ja vapaa-ajan tilat, joissa lapset ja nuoret harrastavat ja kehittävät taitojaan. Kun alkoholin käyttö rajataan pois lasten ja nuorten tapahtumista ja heille tarkoitetuista tiloista, näidenkin ympäristöjen pedagoginen ja hyvinvointia tukeva rooli vahvistuu. Näin päätös edistää kokonaisvaltaisesti lasten mahdollisuuksia oppia, kehittyä ja osallistua turvallisissa ja johdonmukaisissa ympäristöissä.

Alkoholin käyttö tulotaisiin kuitenkin sallimaan seuraavissa tiloissa tai tapahtumissa:

- Villa Junghans
- Vallmogård
- Uusi Paviljonki
- Villa Frosterus (huvila sekä rantasauna)
- Liikuntapaikat, kun kyseessä on aikuisten sarjatasolla pelaavan tai kilpailevan ryhmän tapahtuma

Tällä muutoksella halutaan edistää tilojen ulosvuokrauksen vaikuttavuutta ja selkeyttää tilojen käyttöä koskevia linjauksia. Tavoitteena on mahdollistaa tilojen monipuolinen ja tarkoituksenmukainen käyttö eri käyttäjäryhmien tarpeisiin

soveltuvissa tiloissa, mikä lisää tilojen houkuttelevuutta ja käyttöastetta. Ulosvuokraus tuo kaupungille myös taloudellisia tuloja ja tehostaa kaupungin omistamien tilojen käyttöä, jolloin tilat palvelevat laajemmin eri toimintoja ja tapahtumia kuitenkin vaarantamatta lasten ja nuorten hyvinvointia tai ehkäisevän päihdetyön tavoitteita.

Hinnoittelun ulkopuolelle rajattavat tilat

Hyvinvointi- ja vapaa-aikavaliokunta voi lisäksi erikseen määritellä tiloja, jotka eivät sisälly edellä mainittuun hinnoitteluun. Tällaisia voivat olla esimerkiksi erityisluonteiset tai kaupungin strategisesti tärkeinä pitämät tilat ja tapahtumat, joiden käyttöä halutaan tukea erillisillä linjauksilla. Valiokunta voi näiden tilojen osalta päättää erillisistä vuokraus- tai maksukäytännöistä talousarvion ja kaupungin yleisten periaatteiden puitteissa.

Tilojen maksuton käyttö

Tilojen maksuttomasta käytöstä päätetään toimintakausittain talousarvion puitteissa osana kaupungin kokonaisresurssien hallintaa. Maksuttomassa käytössä on aiempien linjausten mukaisesti painotettu erityisesti senioriyhdistyksiä, taiteen perusopetusta tarjoavia yhdistyksiä sekä hyvinvointia ja terveyttä edistäviä toimijoita ja sellaisia yhdistyksiä, joiden toiminta täydentää kaupungin omaa palvelutarjontaa ja tukee kaupungin strategisia tavoitteita.

Jatkossa maksuttoman käytön periaatteita on kuitenkin tarpeen tarkastella aiempaa laajemmin yhdenvertaisuuden ja tarkoituksenmukaisuuden näkökulmasta. Tavoitteena on varmistaa, että tilojen käyttöä koskevat linjaukset kohtelevat eri toimijoita oikeudenmukaisesti ja läpinäkyvästi sekä perustuvat selkeisiin ja yhtenäisiin kriteereihin. Yhdenvertaisuuden vahvistamiseksi voidaan tarvittaessa harkita maksullisuuden lisäämistä nykyistä useammille toimijoille, jotta tilojen käyttöön liittyvät pelisäännöt ovat kaikille ymmärrettävät ja tasapuoliset.

Lisäksi on perusteltua tarkastella maksuttomuuden periaatetta kokonaisuutena. Täysin maksuton tilojen käyttö voi osaltaan johtaa tilanteisiin, joissa yksittäiset toimijat varaavat käyttöönsä laajoja tilaresursseja ilman, että tilojen todellista käyttöastetta tai toiminnan vaikuttavuutta arvioidaan riittävästi. Kohtuullinen maksu voisi toimia kannustimena tarkastella tilatarpeita realistisemmin ja edistää tilojen tarkoituksenmukaista käyttöä.

Tällainen lähestymistapa voisi tehostaa kaupungin tilojen käyttöä ja mahdollistaa sen, että samat tilat palvelevat useampia eri toimijoita ja käyttäjäryhmiä. Samalla se tukee resurssien vastuullista hallintaa, kaupungin strategisten tavoitteiden toteutumista sekä tilojen tehokasta ja yhdenvertaista käyttöä kaupungin kokonaisedun näkökulmasta.

Hyvinvointi- ja vapaa-
aikavaliokunta

04.02.2026

Sivistys- ja hyvinvointitoimenjohtaja Mikael Flemmich:

Hyvinvointi- ja vapaa-aikavaliokunta hyväksyy sivistyksen ja hyvinvoinnin toimialan hallinnoimien tilojen vuokrausperiaatteet 1.8.2026 alkaen.

Päätös:

Liitteet:

Sivistyksen ja hyvinvoinnin toimialan hallinnoimien tilojen vuokrausperiaatteet (1.8.2026 alkaen)

Oheismateriaali:

Sivistystoimen hallinnoimien tilojen vuokrausperiaatteet (1.7.2023 alkaen)
Lapsivaikutusten arviointi (LAVA)

Hyvinvointi- ja vapaa-
aikavaliokunta

04.02.2026

6

Kauniaisten kaupungin hyvinvointisuunnitelma 2026–2029, luonnos

HYVAV 04.02.2026

533/00.01.02.01/2025

Lisätiedot:

hyvinvointipäällikkö Laura Salomaa, puh. 040 194 8508
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Tausta

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 6 § mukaan kunnan on strategisessa suunnittelussaan asetettava hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi tavoitteet ja määriteltävä tavoitteita tukevat toimenpiteet. Kunnan on seurattava ja raportoitava kuntalaisten hyvinvoinnista, terveydestä ja turvallisuudesta sekä toteutetuista toimenpiteistä vuosittain kaupunginvaltuustolle.

Lainsäädännön lisäksi kuntien ja hyvinvointialueiden HYTE-työtä ohjaavat useat kansalliset ohjelmat ja ohjeistukset. Näihin kuuluvat muun muassa valtioneuvoston periaatepäätös hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisestä vuoteen 2030, kansallinen mielenterveysstrategia, kansallinen lapsistrategia, laatusuositus aktiivisen ja toimintakykyisen ikääntymisen ja kestävien palvelujen turvaamiseksi vuosille 2024–2027, ehkäisevän päihdetyön opas, koti- ja vapaa-ajan tapaturmien ehkäisyä käsittelevä "Turvallisesti kaiken ikää 2021–2030" -ohjelma sekä ohjeistus lähisuhdeväkivaltatyön järjestämisestä. Kunnalla ja hyvinvointialueella on kullakin oma roolinsa näihin edellä mainittuihin ilmiöihin puuttumisessa.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toteuttamiseksi Kauniaisten kaupunki laatii valtuustokausittain hyvinvointisuunnitelman sekä raportoi vuosittain kaupunginvaltuustolle sen toteutuksesta hyvinvointiraportin muodossa tilipäätöksen yhteydessä. Hyvinvointisuunnitelman tietopohja perustuu nyt päättyvän valtuustokauden vuosittaisiin hyvinvointiraportteihin, HYTE-neuvottelujen tuloksiin sekä useaan muuhun kansalliseen tai kaupungin omaan tietolähteeseen.

Kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen (HYTE) on yksi kunnan keskeisimmistä tehtävistä. Kuntalain 1 § korostaa, että kunnan tehtävänä on edistää asukkaidensa hyvinvointia ja alueensa elinvoimaa sekä järjestää palvelut taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestävällä tavalla. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on luonteeltaan ennaltaehkäisevää työtä, jonka tavoitteena on vähentää hyvinvointi- ja terveyseroja sekä tukea asukkaiden hyvinvointia, terveyttä ja osallisuutta. Työhön sisältyy myös ehkäisevä päihdetyö sekä turvallisuuden parantaminen, kuten tapaturmien ja väkivallan ehkäisy.

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus toi mukanaan merkittäviä muutoksia hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämistä koskevaan lainsäädäntöön,

mikä korostaa kunnan vastuuta näiden tehtävien toteuttamisessa. Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämistä toteutetaan laajasti osana eri toimialojen ja kunnan perustehtäviä eri palveluissa sekä yhteistyössä hyvinvointialueen, järjestöjen ja muiden kumppanien kanssa. Ihmisten hyvinvointi, terveys ja arjen turvallisuus kytkeytyvät tiiviisti toisiinsa muun muassa varhaiskasvatuksen, koulutuksen, hyvinvointialueen sosiaali- ja terveyspalvelujen, liikunta-, ravitsemus- ja kulttuuripalvelujen, asumisen ja kaavoituksen, liikennejärjestelyjen sekä monien muiden kunnan lakisääteisten tehtävien kautta. Tämä korostaa kokonaisvaltaisen lähestymistavan merkitystä hyvinvoinnin edistämisessä, jossa kaikki sektorit tukevat toisiaan ja luovat perustan asukkaidensa hyvinvoinnille.

Kauniaisten kaupungin hyvinvointisuunnitelma 2026–2029 on tarkoitus tuoda päätöksentekoon toukokuussa 2026. Hyvinvointisuunnitelma toteuttaa kaupungin strategiaa hyvinvointitavoitteiden osalta. Kauniaisten valtuusto hyväksyi uuden strategian 15.9.2025. ([KV 15.09.2025 § 48](#))

Päättäjille jaetaan hyvinvointisuunnitelman Power BI -näköymän linkki kokousjärjestelmän kautta tutustumista varten. Kommentit Power BI -pohjasta kerätään kokouksessa ja ne huomioidaan hyvinvointisuunnitelman jatkovalmistelussa ennen lopullista päätöksentekoa toukokuussa 2026.

Keskeisenä lähtökohtana uudelle hyvinvointisuunnitelman suunnittelulle on ollut erityisesti vaikuttavuuden ja selkeyden tavoittelu. Uudessa hyvinvointisuunnitelmassa on vahva strategia- sekä talouskytkös, mutta ennen kaikkea suunnitelmassa pyritään selkeyttämään ja johdonmukaistamaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen vaikuttavuuden, hyvinvointisuunnitelman ja palveluiden omien toimintasuunnitelmien yhteyttä. Uuteen hyvinvointisuunnitelmaan tullaan siis sisällyttämään useita niin lakisääteisiä kuin kunnan vapaaehtoisia ohjelmia tavoitteineen. Tällä pyritään ennen kaikkea yhdistämään useiden eri ohjelmien lähemmän tarkastelun myötä ilmennyt päällekkäisyys, sekä keskittyä kaikessa kunnan peruspalveluiden kautta tapahtuvassa hyvinvointia ja terveyttä edistävässä toiminnassa vaikuttavuuteen, selkeyteen, toimenpiteiden tehokkuuden saavuttamiseen etenkin sivistyksen- ja hyvinvoinnin toimialan organisaatiossa.

Hyvinvointisuunnitelma sisältää sekä ikäkausittaisia että ikärajoista riippumattomia hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteita ja toimenpiteitä. Ikäkausittaiset tavoitteet kohdentuvat lapsiin, nuoriin, työikäisiin ja ikääntyneisiin, kun taas ikärajattomat toimenpiteet tukevat koko väestön hyvinvointia ja osallisuutta.

Lisäksi suunnitelmassa on määritelty yhteisiä ja kaikkia ikäkausia koskevia toimenpiteitä, kuten yhteisöllisyyden vahvistaminen, mielenterveyden tukeminen ja liikkumisen lisääminen. Nämä tavoitteet edistävät hyvinvointia elämänsäkaaren eri vaiheissa ja yhdistävät kaupungin eri toimialojen HYTE-työtä.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on osa kaupunkitasoista hyvinvointisuunnitelmakokonaisuutta ja sen tavoitteet ja toimenpiteet sisältyvät kaupungin hyvinvointisuunnitelmaan sekä sen sähköiseen alustaan. Erillisen

lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman laatimiseen ei kohdenneta erillistä työpanosta, vaan lasten ja nuorten hyvinvointia edistävät tavoitteet ja toimenpiteet valmistellaan ja seurataan osana kaupungin yhteistä hyvinvointisuunnittelua.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on kuitenkin lastensuojelulain 12 §:n mukainen lakisääteinen asiakirja, ja lainsäädäntö edellyttää sellaista sisältöä, jota ei kaikilta osin ole tarkoituksenmukaista tai teknisesti mahdollista tuoda osaksi uutta sähköistä hyvinvointisuunnitelma-alustaa. Tästä syystä lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma laaditaan jatkossa erillisenä PDF-dokumenttina, joka julkaistaan kaupungin verkkosivuilla.

Hyvinvointisuunnitelmassa viitataan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan, ja kokonaisuus muodostaa yhdessä selkeän ja lainmukaisen kokonaisuuden, jossa lasten ja nuorten hyvinvointi on aidosti integroitu osaksi kaupungin strategista hyvinvointityötä.

Koulutuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelma liitetään osaksi kaupungin lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaa ja sitä kautta osaksi koko hyvinvointisuunnitelmakokonaisuutta. Hallintosäännön mukaisesti kasvatus- ja koulutusvaliokunnat toimivat opetuksen järjestäjänä, minkä vuoksi opiskeluhoitosuunnitelma käsitellään ja tuodaan päätöksentekoon näihin valiokuntiin kevään 2026 aikana.

Vaikka opiskeluhoitosuunnitelma on sisällöllisesti osa lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaa ja laajempaa hyvinvointisuunnitelmakokonaisuutta, sen valmistelu ja käsittely etenevät hallintosäännön ja lainsäädännön mukaisesti opetuksen järjestäjän toimivaltaan kuuluvassa päätöksentekoprosessissa.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kannustin

HYTE-kerroin otettiin käyttöön uutena rahallisena kannustinjärjestelmänä sosiaali- ja terveydenhuollon kokonaisuudistuksessa (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 15 § sekä laki hyvinvointialueiden rahoituksesta 15 §). Tällä tuetaan ja palkitaan kuntia ja hyvinvointialueita, jotka ovat kyenneet parantamaan tai ylläpitämään asukkaidensa hyvinvointia ja terveyttä. Tulevan hyvinvointisuunnitelman tavoitteiden ja toimenpiteiden vahva kytkös terveyden edistämisen mittariin (TEA-viisari), ja edelleen hyvinvointia ja terveyttä kunnassa edistävien palveluiden toimintasuunnitelmiin, vaikuttaa siis suoraan kunnalle yleiskatteellisesti maksettavaan valtionosuuteen.

Tulevassa hyvinvointisuunnitelmassa indikaattorit aikuisväestön osalta on valittava erityisen huolella, jotta tiedon seuranta ja vertailtavuus säilyvät. Päätöksiä vuoden 2026 jälkeisistä väestötutkimuksista ei vielä ole, ja ratkaisut saadaan arviolta vasta kuluvan vuoden (2026) loppuun mennessä. Aikuisten osalta uusin käytettävissä oleva väestödata on vuodelta 2023, joten sitä tulee uudessa hyvinvointisuunnitelmassa mahdollisesti täydentää rekisteri-, palvelu- ja paikallisella seurantatiedolla.

Kouluterveyskysely toteutetaan kahden vuoden välein (parittomina vuosina) keväällä, ja tulokset julkaistaan samana vuonna – ne toimivat keskeisenä tietopohjana lasten ja nuorten hyvinvoinnin seurannassa. TEA-viisari on kuntien terveyden edistämisen rakenteita ja prosesseja kuvaava työkalu, jonka tiedonkeruu vuorottelee toimialoittain kevään ja syksyn jaksoissa parittomina ja parillisina vuosina.

Uusi hyvinvointisuunnitelma laaditaan sähköisessä muodossa, jotta sitä voidaan päivittää ketterästi ja linkittää suoraan indikaattoreihin (Kouluterveyskysely, TEA-viisari ym.).

Lausunnot hyvinvointisuunnitelmaan pyydetään ainoastaan ikäkausittaisiin tavoitteisiin ja toimenpiteisiin. Yleisiin linjauksiin tai suunnitelman muihin osioihin ei pyydetä lausuntoja. Lausuntojen tarkoituksena on tukea ikäryhmäkohtaisen hyvinvoinnin edistämistä sekä varmistaa, että asetetut tavoitteet ja toimenpiteet ovat tarkoituksenmukaisia ja toteuttamiskelpoisia.

Lausuntojen kohdentaminen ikäkausittaisiin tavoitteisiin ja toimenpiteisiin on tarkoituksenmukaista, koska hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen toteutuu kaupungissa ensisijaisesti peruspalveluissa ja kaikilla toimialoilla osana normaalia toimintaa. Hyvinvointisuunnitelman ikäryhmäkohtaiset tavoitteet ja toimenpiteet kokoavat ja konkretisoivat tämän poikkihallinnollisen työn painopisteet, minkä vuoksi lausunnot kohdistetaan nimenomaan näihin osioihin. Näin varmistetaan, että suunnitelma tukee tehokkaasti eri toimialojen välistä yhteistyötä ja peruspalveluiden vaikuttavaa kehittämistä.

Vaikuttamistoimielimiltä ei pyydetä erillisiä lausuntoja hyvinvointisuunnitelmasta. Sen sijaan ikäkausittaiset tavoitteet ja toimenpiteet esitellään vaikuttamistoimielimille heidän omissa kokouksissaan kevään 2026 aikana. Näissä yhteyksissä esiin nousevat näkemykset, kommentit ja kehittämis ehdotukset huomioidaan hyvinvointisuunnitelman jatkovalmistelussa, ennen lopullista käsittelyä hyvinvointi- ja vapaa-aikavaliokunnassa toukokuussa 2026. Menettely tukee vuorovaikutteista valmistelua ja varmistaa, että eri väestöryhmien näkökulmat tulevat aidosti huomioituksi ilman erillistä lausuntokierrosta.

Sivistys- ja hyvinvointitoimenjohtaja Mikael Flemmich:

Hyvinvointi- ja vapaa-aikavaliokunta merkitsee tiedoksi Kauniaisten kaupungin hyvinvointisuunnitelman 2026–2029 valmistelun etenemisen sekä hyvinvointisuunnitelman Power BI -näkökulman ja käy siitä keskustelun. Valiokunta hyväksyy hyvinvointisuunnitelman ikäkausittaiset tavoitteet ja toimenpiteet vuosille 2026–2029. Kokouksessa esiin nousseet kommentit huomioidaan hyvinvointisuunnitelman jatkovalmistelussa ennen lopullista päätöksentekoa toukokuussa 2026.

Hyvinvointi- ja vapaa-aikavaliokunta pyytää lausunnot hyvinvointisuunnitelman ikäkausittaisista tavoitteista ja toimenpiteistä suomenkieliseltä- ja ruotsinkieliseltä kasvatus- ja koulutusvaliokunnalta, sekä yhdyskuntavaliokunnalta.

Hyvinvointi- ja vapaa-
aikavaliokunta

04.02.2026

Kaikkia vaikuttamistoimielimiä tiedotetaan ja kuullaan hyvinvointisuunnitelman 2026-2029 tavoitteista ja toimenpiteistä.

Vanhusneuvosto, vammaisneuvosto, maahanmuuttoneuvosto ja nuorisovaltuusto kommentoivat hyvinvointisuunnitelman 2026-2029 ikäkausittaisia tavoitteita ja toimenpiteitä.

Pöytäkirjanote toimii neuvostojen lausuntona asiasta.

Päätös:

Liitteet:

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2026–2029
Luonnos_Hyvinvointisuunnitelman tavoitteet ja toimenpiteet 2026–2029

Jakelu:

Suomenkielinen kasvatus- ja koulutusvaliokunta
Ruotsinkielinen kasvatus- ja koulutusvaliokunta
Yhdyskuntavaliokunta

Hyvinvointi- ja vapaa-
aikavaliokunta

04.02.2026

7

Vastaus valtuustoaloitteeseen ruotsinkielisestä kotoutumisesta

HYVAV 04.02.2026

90/00.02.10.00/2025

Lisätiedot:

palvelukoordinaattori Lotta Anderson, puh. 040 635 9326
projektikoordinaattori Magdalena Kosová, puh. 040 664 9549
hyvinvointipäällikkö Laura Salomaa, puh. 040 194 8508
sivistys- ja hyvinvointitoimenjohtaja Mikael Flemmich, puh. 040 733 0264
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Aloite

RKP:n valtuustoryhmän aloitteessa *Motion om integration på svenska* (10.2.2025) esitetään, että kunnassa selvitetään, miten ruotsinkielisestä kotoutumisesta tiedotetaan ja miten ruotsinkielinen kotoutuminen käytännössä toteutuu. Lisäksi aloitteessa pyydetään arvioimaan, ovatko käytettävissä olevat henkilöstöresurssit riittävät.

Tässä vastauksessa kuvataan ne selvitykset, toimenpiteet ja kehittämislinjaukset, joiden avulla aloitteessa esitettyihin kysymyksiin vastataan ja joilla edistetään ruotsinkielisen kotoutumisen toteutumista Kauniaisissa.

Tausta

Kotoutumista ja siihen liittyviä palveluja säätelee pääasiallisesti laki kotoutumisen edistämisestä (681/2023). Lain uudistus astui voimaan 1.1.2025, ja sen sekä lain työvoimapalveluiden järjestämisestä (380/2023) myötä kotoutumis- ja työllistymispalvelujen järjestämisvastuu siirtyi kunnille. Muutoksen tavoitteena on vahvistaa paikallista osaamista ja mahdollistaa kokonaisvaltaisempi tuki maahan muuttaneille.

Lisäksi valtion kotoutumisen edistämishjelmassa 2024–2027 (pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelma 2023) korostetaan kaksikielisen Suomen asemaa ja asetetaan tavoitteeksi, että 5–10 % maahanmuuttajista kotoutuu ruotsin kielellä. Tavoite tukee hallituksen linjausta, jonka mukaan kaksikielisyys on osa kansallista identiteettiä ja elinvoimaa, ja tämän tulee näkyä myös kotoutumispalvelujen rakenteissa ja saatavuudessa.

Kotoutumista edistäviä palveluja voi saada, kun ensimmäisen oleskeluluvan, oleskelukortin tai oleskeluoikeuden rekisteröinnistä on kulunut enintään kolme vuotta. Lakisääteisiin kotoutumispalveluihin kuuluvat muun muassa suomen tai ruotsin kielen opinnot, joita voidaan suorittaa sen jälkeen, kun kotoutumiskieli on valittu. Kaikilla kotoutujilla on oikeus valita kotoutumiskielensä, ja kunnan tulee huolehtia siitä, että päätös perustuu riittävään ja tasapuoliseen tietoon eri vaihtoehtojen vaikutuksista arkeen, koulutukseen ja työllistymiseen.

Kauniaisissa kotoutujat jakautuvat kahden eri toimijan vastuulle heidän tilanteensa mukaan: työttömät työnhakijat kuuluvat Espoo–Kauniainen-työllisyysalueen vastuulle, kun taas työvoiman ulkopuolella olevat henkilöt – kuten kotivanhemmat, opiskelijat ja eläkeläiset – ovat kaupungin vastuulla. Suurin työvoiman ulkopuolella olevien maahan muuttaneiden ryhmä koostuu tällä hetkellä kotona lapsia hoitavista vanhemmista.

Useiden selvitysten mukaan kotoutumiseen vaikuttavia keskeisiä tekijöitä ovat:

- työllisyyspalveluiden vastuu tiedottaa kotoutumispalveluista omille asiakkailleen,
- osallistujamäärät sekä mahdollisuudet järjestää kotoutumiskoulutusta,
- tarkoituksenmukaisten kurssien saatavuus asiakkaan lähialueilla,
- kotoutujan lakisääteinen oikeus valita kotoutumiskielensä.

Ruotsinkielistä kotoutumista kehitettäessä on tärkeää huomioida laajemmat yhteiskunnalliset ja rakenteelliset reunaehdot sekä toiminnan pitkäjänteisyys. Maahan muuttaneille tulee tarjota riittävästi, selkeää ja tasapuolista tietoa eri kieliopintovaihtoehtojen mahdollisuuksista ja haasteista ennen kotoutumiskielen valintaa.

Kotoutumisen suunnittelussa on huomioitava yksilölliset tarpeet ja tavoitteet, erityisesti työllistymisen näkökulmasta, mukaan lukien arvio siitä, onko valitulla alalla realistisia mahdollisuuksia käyttää ruotsin kieltä. Samalla on tunnistettava tekijöitä, joihin kunnalla ei ole suoraa vaikutusmahdollisuutta, kuten yleiset asenteet ja ennakkoluulot sekä ruotsinkielisten palvelujen saatavuus kunnan omien palvelujen ulkopuolella. Lisäksi on huomioitava, että vaikka kotoutuminen tapahtuisi ruotsin kielellä, arjessa toimiminen edellyttää usein myös suomen kielen perustaitoja.

Väestökehitys ja valtakunnallinen vertailu

Suomessa vieraskielisten osuus väestöstä on tällä hetkellä noin 9 %, ja ennusteiden mukaan se kasvaa noin 15 %:iin vuoteen 2040 mennessä (Tilastokeskus 2024). Kauniaisissa asuu noin 10 000 asukasta, joista noin 30,6 % on ruotsinkielisiä ja noin 12 % vieraskielisiä. Vieraskielisen väestön osuus on kasvanut tasaisesti viimeisen kymmenen vuoden aikana, ja kaupungin väestöennusteiden mukaan kasvu jatkuu maltillisena myös tulevana vuosina. Kehitys on samansuuntaista kuin pääkaupunkiseudulla ja koko maassa.

Väestörakenteen muutos yhdessä sen kanssa, että Kauniainen on elävästi kaksikielinen kaupunki, jossa ruotsinkielisen väestön osuus on selvästi valtakunnallista keskiarvoa (noin 5 %) korkeampi, korostaa hallitun maahanmuuton ja toimivien kotoutumispalvelujen merkitystä.

Ruotsinkielinen kotoutuminen Kauniaisissa: nykyiset toimet ja tavoitteet

Ruotsinkielinen kotoutuminen Kauniaisissa on pitkään jatkunut ilmiö. Kunnassa on jo pitkään asunut perheitä, joissa ruotsi on yksi kotikielistä muiden kielten ohella. Valtaosa ulkomailla syntyneistä ruotsinkielisistä asukkaista on joko suomenruotsalaisten puolisoita ja/tai lapsia tai muuttanut Kauniaisiin muualta Suomesta alueilta, joilla ruotsi on vahva kieli.

Ruotsinkielisen kotoutumisen onnistuminen edellyttää lisäksi tiivistä yhteistyötä pääkaupunkiseudun kaupunkien välillä. Yhteistyötä toteutetaan muun muassa siten, että Helsingfors Arbis järjestää ruotsinkielistä kotoutumiskoulutusta, johon muut pääkaupunkiseudun kaupungit voivat ohjata asiakkaitaan.

Helsinki järjestää tällä hetkellä kotivanhemmille suunnattua ruotsin kielen kurssia Vuosaarella, mikä Kauniaisten näkökulmasta on maantieteellisesti haastava sijainti. Tähän pyritään vaikuttamaan esittämällä, että kurssi järjestettäisiin jatkossa keskeisemmällä alueella, kuten Töölössä. Lisäksi Kauniainen on hakenut erillistä avustusta ruotsinkielisen kotoutumiskoulutuksen järjestämiseksi Kauniaisten kansalaisopistossa.

Pitkään ruotsinkieliseen kotoutumiseen on kuitenkin liittynyt rakenteellisia haasteita. Pääkaupunkiseudulla on ollut rajallisesti työmahdollisuuksia ruotsin kielellä, ruotsinkielistä kotoutumiskoulutusta on ollut niukasti tarjolla ja suomen kielen vahva asema alueella on ohjannut kotoutumista ensisijaisesti suomeksi. Näistä syistä henkilöillä, joilla on pakolaistausta, on ollut vain vähäistä kiinnostusta kotoutua ruotsiksi, ja kotoutumisohjaajien keskuudessa on esiintynyt varovaisuutta motivoida uusia tulijoita ruotsinkieliseen kotoutumiseen.

Kauniainen erottuu kuitenkin pääkaupunkiseudulla elinvoimaisena ruotsinkielisenä yhteisönä, jossa on runsaasti mahdollisuuksia käyttää ruotsia arjessa, osallistua toimintaan ja rakentaa sosiaalisia verkostoja. Tämä asettaa Kauniaisille erityisvastuun kehittää ja koordinoida kotoutumista tukevia palveluja siten, että ruotsinkielinen kotoutumisvaihtoehto on aidosti saavutettavissa ja houkutteleva, ei ainoastaan muodollinen valinnanmahdollisuus.

Valtion erityisavustus ja hankkeen tavoitteet

Kauniainen on yksi kunnista, joka on saanut rahoitusta valtion erityisavustuksesta kunnille ruotsinkielisen kotoutumisen edistämiseen (Hakuilmoitus HMELY/597/2025). Hankkeen toteutusaika on 1.9.2025–31.8.2026.

Hankkeen keskeiset tavoitteet ovat:

- selvittää paikallisten, ruotsiksi kotoutuneiden tai ruotsinkielisestä kotoutumisesta kiinnostuneiden maahan muuttaneiden tilanne,
- kehittää paikallisia rakenteita ruotsinkielisen ja kaksikielisen kotoutumisen tukemiseksi,

- varmistaa, että Kauniaisten maahan muuttaneet, jotka ovat Espoon työllisyyspalveluiden asiakkaita, saavat tietoa sekä suomen- että ruotsinkielisistä kotoutumispalveluista ja kotoutumispoluista sekä mahdollisuuden osallistua kotoutumiskoulutukseen ja kielikursseille molemmilla kielillä.

Paikallinen painotus ja ruotsinkielisen yhteisön rooli

Hankkeen painopiste on ensisijaisesti paikallinen. Tavoitteena on korostaa paikallisyhteisön ja järjestöjen merkitystä uusien asukkaiden mukaan ottamisessa sekä avoimen, osallistavan ja demokraattisen ilmapiirin ylläpitämisessä.

Koska hankkeessa ei ole rahoitusta uusien ruotsinkielisten kotoutumiskoulutusten perustamiseen tai laajojen rakenteellisten muutosten tekemiseen, keskitytään erityisesti ruotsinkielisen yhteisön näkyvyyden, avoimuuden ja saavutettavuuden parantamiseen. Ruotsinkielinen kotoutuminen ei tässä yhteydessä tarkoita ainoastaan ruotsin kielen oppimista suomen sijaan, vaan laajemmin tutustumista ruotsinkieliseen yhteisöön, sen toimintaan ja palveluihin sekä kotoutumiskulkujen rakentamista siten, että ruotsinkieliset toimijat ja palvelut ovat valmiita vastaanottamaan ulkomailla syntyneitä asukkaita.

Suunnitellut ja kehitettävät toimenpiteet Kauniaisissa

Kauniaisissa tullaan toteuttamaan ja kehittämään muun muassa seuraavia toimenpiteitä:

- ruotsinkielisen keskusteluryhmän järjestäminen kirjastossa
- avoimen neuvontapisteen tarjoaminen maahan muuttaneille
- yhteistyön vahvistaminen pääkaupunkiseudun kuntien kanssa
- paikallisen ja seudullisen ruotsinkielisen kotoutumiskulkun selkeyttäminen
- ruotsin kielen näkyvyyden parantaminen paikallisella tasolla
- selkokielisen ruotsinkielisen informaatiomateriaalin tuottaminen Kauniaisissa ja pääkaupunkiseudulla sekä ruotsinkielisistä palveluista tiedottaminen.

Nykytila ja tulevaisuuden haasteet

Kauniaisten väestökehitys luo selkeän tarpeen aktiiviselle kuntaan muuton edistämiseksi. Maahanmuutto – mukaan lukien ruotsinkielinen kotoutuminen – on keskeinen keino vastata väestön ikääntymiseen ja syntyvyyden laskuun sekä turvata kunnan elinvoimaisuus ja palvelujen kestävyys pitkällä aikavälillä.

Lisäksi pääkaupunkiseudun ulkomailla syntyneen väestön nopea kasvu ja se, että valtaosa maahan muuttaneista on toistaiseksi kotoutunut suomen kielellä, korostavat tarvetta vahvistaa ruotsinkielisen yhteisön aktiivista ja tietoisesti osallistavaa roolia. Tämä on tärkeää paitsi yhdenvertaisten

kotoutumisvaihtoehtojen turvaamiseksi myös elävän ruotsin kielen säilymisen ja ruotsinkielisten palvelujen saatavuuden varmistamiseksi tulevaisuudessa.

Tulevana vuonna Kauniaisiin on alustavasti ohjautumassa myös kiintiöpakolaisia, mikä lisää entisestään tarvetta selkeille, toimiville ja kielivalinnan huomioiville kotoutumispoluille.

Jatkossa keskeisiä haasteita ovat muun muassa:

- ruotsinkielisten kotoutumispalvelujen riittävyys ja jatkuvuus,
- eri toimijoiden välinen yhteistyö paikallisesti ja seudullisesti,
- kielivalinnan toteutuminen käytännössä kotoutumisen alkuvaiheessa,
- kotoutumistoimenpiteiden ja kieliopintojen tarjoaminen myös työperäisille maahan muuttaneille,
- ruotsinkielisen yhteisön sitouttaminen pitkäjänteiseen kotoutumistyöhön.

Kaupungin uudessa, vuonna 2026 voimaan tulevassa strategiassa yhtenä keskeisenä tavoitteena on hyvinvoinnin vahvistaminen. Tähän liittyvänä välituloksena kehitetään ja vakiinnutetaan sekä suomen- että ruotsinkielinen kotoutumispolku, jolla vastataan kasvavaan ja monimuotoistuvaan kotoutumisen tarpeeseen. Kotoutumisen vahvistaminen on tunnistettu keskeiseksi keinoksi edistää asukkaiden osallisuutta, yhdenvertaisuutta ja yhteiskuntaan kiinnittymistä.

Sivistyksen ja hyvinvoinnin toimiala pyrkii vastaamaan kotoutumiseen liittyviin tulevaisuuden tarpeisiin ennakoiden. Näistä lähtökohdista palvelukoordinaattorin tehtäväkuva tarkistettiin siten, että kaupungin käytettävissä oleva työpanos kohdennettiin entistä paremmin kotoutumiseen liittyviin tehtäviin. Asumisneuvonnan oletetun tarpeen vähentyessä resursseja voitiin suunnata strategisesti vaikuttavampaan työhön, erityisesti ruotsinkielisen kotoutumisen ja muun maahanmuuttotyön kehittämiseen. Muutoksella vastattiin tunnistettuun tarpeeseen vahvistaa kaksikielisiä palveluja ja madaltaa kotoutujien kynnystä osallistua kaupungin palveluihin ja yhteisöihin.

Tehtäväkuvan tarkistaminen tuki kaupungin strategisia tavoitteita, joissa korostuvat kaksikielisyys, osallisuus ja yhteisöllisyys. Ruotsinkielisen kotoutumisen ja maahanmuuttotyön vahvistaminen on tunnistettu strategiseksi painopistealueeksi, joka tukee kaupungin monikielisyyttä ja varmistaa asukkaille yhdenvertaiset mahdollisuudet osallistua yhteiskuntaan. Painotus hyvinvoinnin ja osallisuuden edistämiseen tukee kaupungin hyvinvointisuunnitelmaa sekä ennaltaehkäisevän ja yhteisöllisen toimintakulttuurin vahvistamista.

Kuntien ruotsinkielisen kotoutumisen kehittäminen ja mahdollistaminen on todennäköisesti pitkälti valtion hankerahoituksesta riippuvaista, erityisesti tilanteessa, jossa ruotsinkielinen kotoutumismalli ei ole vielä vakiintunut osaksi kuntien perustoimintaa. Hankerahoitus mahdollistaa uusien toimintatapojen pilotoinnin, verkostojen rakentamisen ja palvelujen kehittämisen vaiheessa, jossa

Hyvinvointi- ja vapaa-
aikavaliokunta

04.02.2026

toiminnan laajuus ja kohderyhmät ovat vielä muotoutumassa. Ilman erillistä rahoitusta kunnilla on usein rajalliset edellytykset kehittää ruotsinkielisiä kotoutumispalveluja, minkä vuoksi hankerahoitus toimii keskeisenä välineenä mallien juurruttamisessa ja pysyvän toiminnan pohjan luomisessa.

Edellä esitetyn perusteella Kauniaisten kaupunki on tunnistanut ruotsinkielisen kotoutumisen kehittämisen merkityksen ja vastannut siihen strategiansa mukaisesti. Kaupungin tavoitteena on vahvistaa hyvinvointia, osallisuutta ja kaksikielisyyttä sekä varmistaa, että kaikki asukkaat voivat yhdenvertaisesti osallistua yhteiskuntaan. Ruotsinkielisen kotoutumisen kehittäminen toteutetaan tässä vaiheessa tarkoituksenmukaisesti valtion hankerahoituksen turvin, mikä mahdollistaa uusien toimintamallien pilotoinnin ja juurruttamisen ilman pysyviä lisäkustannuksia. Kaupunki seuraa toiminnan vaikuttavuutta ja jatkokehittää kotoutumispalveluja strategian ja hyvinvointisuunnitelman linjausten mukaisesti osana kokonaisvaltaista ja yhteisöllistä kotoutumisen edistämistä.

Sivistys- ja hyvinvointitoimenjohtaja Mikael Flemmich:

Hyvinvointi- ja vapaa-aikavaliokunta hyväksyy vastauksen valtuustoaloitteeseen Motion om integration på svenska (10.2.2025). Lisäksi valiokunta lähettää vastauksen valtuustoaloitteeseen edelleen kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle, ja esittää että valtuusto toteaisi aloitteen loppuun käsitellyksi.

Päätös:

Oheismateriaali:

Valtuustoaloite, selvitys kotouttamisesta ruotsin kielellä
Kauniaisten ruotsinkielisen kotoutumispolun kuvaus

Jakelu:

Kaupunginhallitus